

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΕΝΟΡΜΗΣΕΙΣ

ΝΙΚΟΣ ΙΑΒΑΖΖΟ – ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΝΤΟΝΗΣ – ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΠΙΤΣΙΡΗ

ΤΕΤΑΡΤΗ 19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2023, ΣΤΙΣ 20:30

ΥΠΟΓΕΙΑ ΚΡΗΝΗ ΣΠΛΑΝΤΖΙΑΣ

ΠΛΑΤΕΙΑ 1821 – ΠΑΛΙΑ ΠΟΛΗ – ΧΑΝΙΑ – ΚΡΗΤΗ

ΧΑΝΙΑ.- Το *Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Χανίων Ελαιουργείον*, η ΑΜΚΕ *Πεδίον για την Τέχνη και τον Πολιτισμό* και το Εικαστικό Πρόγραμμα ΧΑΝΙΑrT-2023 συνεργάζονται για την οργάνωση και παρουσίαση της έκθεσης σύγχρονης τέχνης **ΕΝΟΡΜΗΣΕΙΣ** στην οποία συμμετέχουν οι καλλιτέχνες: **Nikos Iavazzo, Ανδρέας Κοντονής και Παναγιώτα Πιτσιρή**. Τα εγκαίνια της έκθεσης θα πραγματοποιηθούν την **Τετάρτη, 19 Ιουλίου 2023, στις 20:30**, στην **Υπόγεια Κρήνη της Σπλάντζιας**, Πλατεία 1821, Παλιά Πόλη, Χανιά, Κρήτη.

Επιμέλεια: **Νίκη Παπασπύρου**.

Το βράδυ των εγκαινίων θα γίνει παρουσίαση της μουσικής δράσης «**Διέλευσις**» σε σύνθεση του **Νίκου Περάκη** εμπνευσμένη από τα γεγονότα της Γέννησης, της Ζωής και του Θανάτου, με τον συνθέτη και την **Αφροδίτη Μητσοτάκη** στο πιάνο και τον **Κώστα Κοκολογιαννάκη** μαζί με την **Δέσποινα Κατσανεβάκη** στο τραγούδι.

Η ιστορικός τέχνης και επιμελήτρια Νίκη Παπασπύρου σημειώνει για την έκθεση: «Ο υπόγειος χώρος της Οθωμανικής Κρήνης προτάσσεται ως ένας εννοιολογικός και συμβολικός χώρος ανάμεσα στην ζωή και στον θάνατο, ανάμεσα στην ύπαρξη και στην ανυπαρξία. Ο χώρος «μοιράζεται» στους

τρεις εικαστικούς που θα πραγματευτούν τις πολύσημες έννοιες της ζωής, του ενδιαμέσου, του ταξιδιού και του θανάτου. Ο κύκλος του νερού, το συνεχές της κυκλικής διαδικασίας που χαρακτηρίζει τον κύκλο του νερού μεταγράφεται στην αλληλένδετη ροή της ύπαρξης, από τη γέννηση στον θάνατο. Στους πολιτισμούς της Μεσογείου, όπως αποτυπώνεται στη μυθολογία, στη φιλοσοφία, στη θρησκεία, στα ήθη και στα έθιμά τους, το νερό κατέχει πρωταρχικό και σημαίνοντα ρόλο. Η σημασία του στις λατρευτικές τους εκδηλώσεις είναι έκδηλη. Το νερό και οι ζωτικές του ιδιότητες, στην ανθρώπινη ιστορία, συνδέονται στενά με την ιερότητα του περάσματος / της μετάβασης από την μια συνθήκη στην άλλη. Ιστορικά, η ίδια η Κρήνη εξυπηρετούσε, συν τοις άλλοις, τις θρησκευτικές τελετές κάθαρσης των μουσουλμάνων που προσεύχονταν στο Τζαμί του Ηγεμόνα, τον σημερινό ναό του Αγίου Νικολάου. Το νερό ήταν και είναι πολύτιμο. Η κλιματική αλλαγή αναπόφευκτα γίνεται πρόδηλη στον υδάτινο κόσμο. Το νερό κυριολεκτικά γίνεται πηγή ζωής και θανάτου».

Η παρουσίαση της έκθεσης συνοδεύεται από κατατοπιστικό φυλλάδιο με κείμενα τεκμηρίωσης, βιογραφικά και σχόλια.

Η οργάνωση της έκθεσης γίνεται από το *Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Χανίων Ελαιουργείον* σε συνεργασία με την *ΑΜΚΕ Πεδίο για την Τέχνη και τον Πολιτισμό* και εντάσσεται στο Εικαστικό Πρόγραμμα ΧΑΝΙΑRT-2023 για τον εορτασμό των 15 ΧΡΟΝΩΝ του *Μουσείου Ελαιουργείον*, συνδιοργανώνεται από την Περιφέρεια Κρήτης, την Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, το Δήμο Πλατανιά, την Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων, την Αίθουσα Τέχνης Match More και το Ζεύξις Art Studio. Χορηγοί: ANEK LINES & BLUE STAR FERRIES, Kleidi Café Bar, Πυρρά News, Perithorio Mag, Dream Idea Machine Art View, Copy Express και Δημ. Α. Κολλάρος. Στην έκθεση παρουσιάζονται έργα σχεδίου / ζωγραφικής, εγκαταστάσεων και βιντεοτέχνης και η διάρκειά της θα είναι μέχρι την Κυριακή 30 Ιουλίου 2023. Ανοιχτά από Δευτέρα μέχρι Κυριακή 20:00-23:00 με ελεύθερη είσοδο.

Η Μη Κερδοσκοπική Εταιρία Πολιτισμού «Ελαιουργείον – Εργοστάσιο Τέχνης» δημιουργήθηκε με σκοπό να σώσει από την ερήμωση και τον αφανισμό το Παλιό

Ελαιουργείο του Αγροτικού Συνεταιρισμού Ζυμπραγού στο Νομό Χανίων της Κρήτης. Στόχος της είναι να στεγάσει στους χώρους του εκδηλώσεις πολιτισμού, μετατρέποντάς το σε έναν τόπο μνήμης και ένα πεδίο δράσεων στην ενδοχώρα του νησιού.

Το κτίριο του Παλιού Ελαιουργείου αποτελείται από τον κεντρικό οικοδομικό πυρήνα που κατασκευάστηκε με λιθοδομή τη δεκαετία του 1920 και από πτέρυγες - δορυφόρους κατασκευασμένες σε διαδοχικές οικοδομικές φάσεις ως τη δεκαετία του 1970. Το 1980 σταμάτησε η λειτουργία του ως λιοτριβί και αφέθηκε να καταρρέει γοργά. Κατά την ανασυγκρότησή του στόχος ήταν η διατήρηση των πρωταρχικών υλικών του κτιρίου με τον αυθεντικό τεχνολογικό του εξοπλισμό με όσο το δυνατόν λιγότερες παρεμβάσεις. Ο μηχανικός εξοπλισμός του ελαιοτριβείου είναι Ελληνικής Κατασκευής(!) από τις αρχές της δεκαετίας του 1960 και διατηρήθηκε σαν σημείο μνήμης και αναφοράς των αρχικών λειτουργιών του χώρου.

Το παλιό λιοτριβί που αναγεννήθηκε σε «Εργοστάσιο Τέχνης», βρίσκεται στο χωριό Δρομόνερο, 33 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά της πόλης των Χανίων (30 λεπτά με το αυτοκίνητο), πάνω στον οδικό άξονα που οδηγεί στο γραφικό ψαροχώρι του Λιβυκού Πελάγους με τις μαγικές παραλίες: την Παλαιόχωρα.

Σήμερα το «**Ελαιουργείον - Εργοστάσιο Τέχνης**» γιορτάζει τα 15 ΧΡΟΝΙΑ λειτουργίας του και είναι ένας πολυδιάστατος πολιτιστικός οργανισμός. Απαρτίζεται από την «**Πινακοθήκη Εικαστικών Τεχνών Χανίων**» που στόχο της έχει τη διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και την παρουσίαση περιοδικών εικαστικών εκθέσεων, και το «**Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Χανίων**» που σκοπός του είναι η διαφύλαξη, η παρουσίαση και η ανάδειξη των μόνιμων συλλογών του «Ελαιουργείου» και η προώθηση μαζί με τη μελέτη των διαδραστικών επαφών της Σύγχρονης Τέχνης με τον Άνθρωπο. Παράλληλα από το «Ελαιουργείον - Εργοστάσιο Τέχνης» εκπορεύονται έξι μεγάλα προγράμματα Επικοινωνίας, Συνεργασίας, Ανάπτυξης & Πολιτισμού: 1.«**Ο Δρόμος των Μουσείων**», 2.«**Ο Κύκλος των Φαραγγιών**», 3.«**ΧΑΝΙαRT – Εικαστικές Διαδρομές**», 4.«**Τέχνη & Οίνος – Τα Οινοποιεία Δυτικής Κρήτης δημιουργούν Πολιτισμό**», 5.«**Δημιουργική Φιλοξενία Καλλιτεχνών – Olivepress Art Residency**» & 6.«**Το Βήμα της Τέχνης**».

Το πρόγραμμα «**ΧΑΝΙαRT – Εικαστικές Διαδρομές**» υλοποιείται από το «Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Χανίων – Ελαιουργείον» σε συνεργασία με την Περιφέρεια Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, όλους τους Δήμους του Νομού Χανίων, την Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων και τους Πολιτιστικούς Φορείς που έχουν σκοπό τη διερεύνηση και ανάπτυξη του Πολιτισμού και των Καλών Τεχνών.

Στόχος του προγράμματος «**XANIART – Εικαστικές Διαδρομές**» είναι να αναδείξει ο Νομός Χανίων το εικαστικό δυναμικό του και να καταστεί ένα από τα σημαντικά κέντρα εικαστικών δράσεων της Ελλάδας, μια αρένα νέων καλλιτεχνικών τάσεων και ένα φόρουμ εικαστικού διαλόγου και δημιουργίας, ένα χωνευτήρι αλληλεπιδράσεων μεταξύ των γηγενών πολιτιστικών αξιών και των διεθνών ρευμάτων πρωτοπορίας, το βήμα παρουσίασης των δράσεων και αναζητήσεων τόσο των Δασκάλων της Τέχνης όσο και των ευφάνταστων Νέων Δημιουργών.

Παράλληλα με την προβολή του τόπου μας και την ανάδειξη του ντόπιου πολιτιστικού δυναμικού, στόχος παραμένει η κατασκευή ενός διαδραστικού δικτύου επικοινωνίας μεταξύ όλων των Κρητών Εικαστικών Δημιουργών, της τοπικής κοινωνίας, της ευρύτερης καλλιτεχνικής κοινότητας και του παγκόσμιου πολιτιστικού ιστού.

Η ΥΠΟΓΕΙΑ ΚΡΗΝΗ ΤΗΣ ΣΠΛΑΝΤΖΙΑΣ

Στα δυτικά της σημερινής Πλατείας 1821, στην περιοχή Σπλάντζια, οι Οθωμανοί κατασκεύασαν κατά το 18ο αιώνα μια μεγάλη **Υπόγεια Κρήνη** για την ύδρευση της περιτειχισμένης πόλης των Χανίων. Η Κρήνη εξυπηρετούσε και τις θρησκευτικές τελετές κάθαρσης των μουσουλμάνων που προσεύχονταν στο ακριβώς απέναντι από την κρήνη, Τζαμί του Ηγεμόνα, τον σημερινό ναό του Αγίου Νικολάου. Το νερό μεταφερόταν σε υπόγεια θολωτή δεξαμενή με ένα καλοσχεδιασμένο σύστημα σωληνώσεων από τον Κλαδισό Ποταμό. Η τελική διαμόρφωση της πλατείας που δημιουργήθηκε πάνω από την Κρήνη έγινε στα τέλη του 19ου αιώνα με την κατασκευή ενός εντυπωσιακού περιπτέρου σε αραβικό ύφος.

Είκοσι έξι πέτρινα σκαλοπάτια οδηγούν στον χώρο της Υπόγειας Κρήνης, ο οποίος στηρίζεται σε δύο επιμελημένους πεσσούς και είναι χωρισμένος, από τοξοστοιχίες των δύο τόξων, σε τρεις στενόμακρες θολωτές αίθουσες με δώδεκα τετράγωνους μικρούς φεγγίτες στην κορυφή των θόλων. Ο δυτικός τοίχος είναι χτισμένος από επιμελημένη λαξευτή τοιχοποιία με γείσα και τρία ανάγλυφα οξυκόρυφα τόξα στα σημεία όπου βρίσκονται οι μαρμάρινοι κρουνοί. Πίσω από τον λαξευτό τοίχο υπάρχει η ισοπλατής θολοσκέπαστη δεξαμενή, που έχει ψηλά και δεξιά ορθογώνιο μικρό άνοιγμα για την υπερχειλίση του νερού, την επίσκεψή της και τον καθαρισμό της. Στο χαμηλότερο τμήμα του βορεινού τοίχου υπάρχει άνοιγμα με φρεάτιο που οδηγεί τα πλεονάζοντα ύδατα στη θάλασσα.

Πριν από μερικές δεκαετίες, κατά την περίοδο ανάπλασης ολόκληρης της περιοχής της Σπλάντζιας, η Υπόγεια Κρήνη αποκαταστάθηκε από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων και από τότε χρησιμοποιείται για την παρουσίαση δράσεων πολιτισμού.